

5. Deposits attracted by deposit corporations. NBU website. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial> (access date 11/27/2022).

Abstract: data on the credit system of Ukraine, changes in the assets of banking and non-banking financial institutions, changes in the deposit and loan portfolios of banks are considered.

Key words: credit system, banking sector, non-banking financial institutions, credit, deposit, NBU discount rate.

Науковий керівник:
БУРКОВСЬКА А.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет

УДК 657

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Митрофанова Юлія Володимирівна,

здобувач вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: розглянуто облікову політику як інструмент управління на підприємстві, значення наказу про облікову політику

Ключові слова: облікова політика, метод обліку, наказ, фінансовий облік, управлінський облік

Організація бухгалтерського обліку є важливою складовою діяльності підприємства. Вона впливає на хід та результати обліку на різних рівнях: від вирішення стратегічних питань обліку до практичних методів реалізації задач обліку.

Визначальною методологічною основою організації облікового процесу є розробка облікової політики.

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності. Також зазначено, що підприємство самостійно визначає власну облікову політику рішенням власника чи уповноваженої особи з обліку (найчастіше, бухгалтера чи головного бухгалтера) [1].

Таким чином, облікова політика відображає практику ведення обліку на конкретному підприємстві, яку визначає підприємство самостійно, а внутрішній документ, який її регулює (Наказ про облікову політику), є головним внутрішнім нормативним документом обліку. Даний наказ забезпечує

безперервність обліку у випадку зміни бухгалтера, який може опиратись на нормативний документ.

Управлінське значення даного наказу проявляється в двох аспектах:

1) Розробка облікової політики – полягає у розробленні даного наказу, у вирішенні спірних питань обліку, виборі методів серед альтернатив відповідно до вимог задач обліку. Даний напрям діяльності визначає стратегію обліку, поєднання облікової складової та загальної стратегії діяльності підприємства;

2) Використання наказу – облікова політика виступає як орієнтир для бухгалтерів підприємств, відповідність результатів обліку задуму облікової політики залежить від точного дотримання наказу про облікову політику бухгалтерами підприємства, відсутності відхилень фактичних методів від методології облікової політики підприємства.

Облікова політика може регулювати наступні питання ведення обліку:

- 1) склад фінансової звітності (за НП(С)БО 1 чи НП(С)БО 25);
- 2) метод оцінки вибуття запасів;
- 3) метод обліку та розподілу транспортно-заготівельних витрат;
- 4) методи амортизації необоротних активів;
- 5) вартісна межа між основними засобами та малоцінними необоротними активами;
- 6) застосування 8 та 9 класів Плану рахунків;
- 7) нарахування та обчислення резервів (сумнівних боргів, виплати відпусток тощо);
- 8) склад та класифікація загальновиробничих витрат та порядок їх розподілу;
- 9) калькулювання виробничої собівартості;
- 10) переоцінка необоротних активів;
- 11) тощо [2].

Слід зазначити, що існує ще багато питань, які може регулювати облікова політика, але ми звернули увагу на основні, які виникають у більшості підприємств, незалежно від виду та масштабу діяльності.

Від прийнятих рішень щодо обліку залежить ряд питань його організації та наслідків для показників підприємства. Окремі рішення щодо облікової політики можуть вимагати додаткової кваліфікації бухгалтерів, що необхідно враховувати при розробці наказу про облікову політику.

Щодо впливу на фінансові показники, то рішення можуть впливати на статті балансу та фінансові результати поточного року та майбутніх років.

Наприклад, метод прискороного зменшення залишкової вартості дозволяє швидше списувати вартість основних засобів у перші роки експлуатації об'єкта основних засобів ніж інші методи. Завдяки цьому поточні витрати збільшуються (бо збільшується амортизація), що призводить до меншого фінансового результату до оподаткування і розміру податку на прибуток у поточному році, але у майбутньому обсяг амортизації такого об'єкту буде меншим, що призведе до менших витрат та більш позитивного фінансового результату до оподаткування і більшого податку на прибуток. Тобто завдяки обліковій політиці однаковий обсяг амортизації, витрат, прибутку та податку на

прибуток по-різному розподіляється у часі. Завдяки вибору методу обліку підприємство може зменшити поточні зобов'язання за рахунок їх збільшення у майбутньому на ту ж суму, що може бути корисним в умовах високої інфляції. Порядок списання собівартості запасів, нарахування резервів може як збільшувати, так і зменшувати витрати у поточному році, що може бути корисним для управління вартістю та прибутком підприємства [3].

Але слід зазначити, що облікова політика може регулювати не тільки питання фінансового обліку та управління балансовими показниками. Вона може застосовуватись для цілей управлінського обліку, якщо підприємство його практикує. У такому разі у Наказі про облікову політику можуть бути вказані наступні напрями регулювання:

- 1) перелік центрів затрат та центрів відповідальності;
- 2) класифікація та розподіл витрат відповідно до потреб системи управління витратами;
- 3) порядок розрахунку внутрішніх нормативів, які застосовуються в процесі управління;
- 4) порядок взаємодії між філіями у сфері облікового процесу;
- 5) порядок бюджетування на підприємстві;
- 6) тощо [4].

Отже, облікова політика є основою організації обліку, його методології, сукупністю прийомів та рішень спірних питань, якими керуються бухгалтери підприємства. Облікова політика відображається у відповідному наказі, який є важливим нормативним документом, який характеризує облікову стратегію підприємства та її зв'язок із цілями діяльності організації та ведення обліку. Цей наказ може регулювати як фінансовий облік, так і управлінський в організації.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 19.07.1999 № 996-XIV ; станом на 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 26.02.2023).
2. Радіонова Н. Облікова політика як методологічна основа управління підприємством. *Бухгалтерський облік і аудит*. № 2-3. 2015. С. 53-60.
3. Коваль Л. В. Облікова політика в управлінні підприємством. *Ефективна економіка*. № 5. 2019.
4. Щирба М.Т., Щирба І.М., Щирба М.М. Облікова політика як інструмент організації управлінського обліку на підприємстві. *Економіка і суспільство*. Випуск 8. 2017. С. 830-837.

Abstract: the accounting policy as a management tool at the enterprise, the meaning of the order on the accounting policy is considered

Key words: accounting policy, accounting method, order, financial accounting, management accounting

Науковий керівник:

Мельник О.І.,

*кандидат економічних наук, доцент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет*